

Egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok, egyházak, lakásszövetkezetek, vízitársulatok adózásának alapvető szabályai 2012.

Az egyesületek, köztestületek, alapítványok, közalapítványok, egyházak a törvényszéken történő nyilvántartásba vételével, ezen nyilvántartásba vétel napjával válnak jogi személyé. A lakásszövetkezetek, vízitársulatok cégbírósaági bejegyzésre kötelezettek. E szervezetek is a társasági adó alanyai, a számviteli törvény hatálya alá tartozó gazdálkodók.

Bejelentkezés

A jelölt szervezeteknek az adókötelezettségük keletkezésétől számított 15 napon belül be kell jelentkezniük a NAV székhelyük szerint illetékes alsó fokú adóztatási szervénél.

A bejelentkezés céljára szolgáló NAV által rendszeresített nyomtatvány a 12T201. számú bejelentő és változásbejelentő lap a cégbejegyzésre nem kötelezett szervezetek részére (az adóhatósághoz történő bejelentkezés a 2012. év során várhatóan úgy módosul – az informatikai rendszer kialakítását követően –, hogy a szervezetek a bírósági nyilvántartásba vétel során kapnak majd adószámot). A cégbejegyzésre kötelezett lakásszövetkezetek, vízitársulatok – az ún. „egyablakos rendszer” keretében – közvetlenül, a cégbírósaági bejelentkezés alapján kapnak adószámot. Esetükben a cégbírósaág által hivatalból át nem adandó adatok bejelentésére a 12T201T. számú bejelentő és változásbejelentő lap szolgál, amelyet a cégbírósaági bejelentkezés napját követő 15 napon belül kell benyújtani.

Az adószámot az adózással összefüggésben minden esetben – a levelezéseken, a befizetéseken, a visszaigénylések alkalmával, a kibocsátott számlákon stb. – fel kell tüntetni.

Amennyiben bármely, a bejelentkezéskor közölt adat módosul, azt – annak bekövetkezésétől számított 15 napon belül – a fenti, változásbejelentésre is alkalmas lap(ok)on a NAV székhely szerint illetékes alsó fokú adóztatási szervénél be kell jelenteni.

A jelölt nyomtatványok a NAV honlapjáról (www.nav.gov.hu) letölthetők, illetve az ügyfélszolgálatokon papíralapon hozzáférhetők.

Könyvvezetés, beszámoló készítés

Az egyesületek, köztestületek, alapítványok, közalapítványok, lakásszövetkezetek, vízitársulatok az Szt.¹ szerinti egyes egyéb szervezetek

¹ A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.)

beszámoló készítéséről és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló külön kormányrendeletben², az egyházak a reájuk irányadó másik kormányrendeletben³ foglaltak alapján teljesítik könyvvezetési és beszámolókészítési kötelezettségüket.

A beszámoló – a 224-es Korm. rend. szerint – lehet:⁴

- egyszerűsített beszámoló,
- egyszerűsített éves beszámoló,
- a szervezet választása alapján az Szt. szerinti éves beszámoló.

Egyszerűsített beszámolót⁵ készíthet, s ez esetben egyszeres könyvvitelt köteles vezetni az az egyesület, alapítvány, köztestület, lakásszövetkezet, amely

- nem végez vállalkozási tevékenységet, az éves (alaptevékenységi) bevétel összegétől függetlenül, vagy
- vállalkozási tevékenységet is végez, de éves együttes (alaptevékenységi és vállalkozási) bevétele két egymást követő évben, évenként az 50 millió forintot nem haladja meg.

Az egyszerűsített beszámoló részei: egyszerűsített mérleg, eredménylevezetés.

Egyszerűsített éves beszámolót⁶ köteles készíteni, s ez esetben kettős könyvvitel vezetésére kötelezett az az egyesület, alapítvány, köztestület, lakásszövetkezet, amely vállalkozási tevékenységet is folytat, s az éves összes bevétele két egymást követő évben, évenként az 50 millió forintot meghaladja. Kettős könyvvitel vezetésére kötelezett minden esetben az eva-alany⁷ lakásszövetkezet, a vízitársulat, a közalapítvány, továbbá az a szervezet, amely saját döntése alapján az Szt. szerinti éves beszámoló készítését választotta. Közhasznú jogállású szervezet – az Ectv.⁸ 27. § (2) bekezdése alapján – kizárólag kettős könyvvitelt vezethet, azaz egyszerűsített éves beszámolót készíthet (ha nem választja az Szt. szerinti éves beszámoló készítését).

Az egyszerűsített éves beszámoló részei: mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet.

Nem része a beszámolónak – annak bármely formája esetén –, de a civil szervezet (a közhasznú és a nem közhasznú egyaránt) köteles a beszámolójával

² 224/2000. (XII. 19.) Korm. rend. (a továbbiakban: 224-es Korm. rend.)

³ 218/2000. (XII. 11.) Korm. rend. (a továbbiakban: 218-as Korm. rend.)

⁴ 224-es Korm. rend. 6. § (4) bekezdés

⁵ 224-es Korm. rend. 7. § (1) bekezdés, 8. § (2) bekezdés

⁶ 224-es Korm. rend. 7. § (2) bekezdés, 8. § (4) bekezdés

⁷ Az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló 2002. évi XLIII. törvény hatálya alá bejelentkezett adózó

⁸ Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Ectv.)

egyidejűleg **közhasznúsági mellékletet** is készíteni, először a 2012. évi beszámolójához kapcsolódóan.⁹

A beszámoló – az egyházi jogi személy esetében – lehet:¹⁰

- egyszerűsített beszámoló,
- egyszerűsített éves beszámoló.

A beszámoló formájára vonatkozó – 50 millió forintos bevételi értékhatárhoz kötött – feltételek azonosak a fent leírtakkal. Az egyházi jogi személynél a beszámoló tartalma annyiban tér el a többi szervezetre előírtaktól, hogy kiegészítő mellékletet nem kötelező készítenie.¹¹

Könyvvizsgálati kötelezettség¹²

Kötelező a könyvvizsgálat **minden közalapítványnál**, továbbá annál a szervezetnél, amelynél **a vállalkozási tevékenységből** elért éves (éves szintre átszámított) (ár)bevétel az üzleti évet **megelőző két üzleti év átlagában meghaladja a 200 millió forintot**. Ha az üzleti évet megelőző két üzleti év egyikének vagy mindkettőnek az (ár)bevételi adatai hiányoznak, vagy csak részben állnak rendelkezésre (új alapítású szervezeteknél), akkor a tárgyévi várható (ár)bevételt és – ha van – a megelőző (első) üzleti évi (éves szintre átszámított) (ár)bevételt kell figyelembe venni. Ezzel azonos a szabályozás¹³ az egyházi jogi személyek könyvvizsgálati kötelezettségére vonatkozóan.

Az a szervezet, amely könyvvizsgálatra nem kötelezett – mert például nem végez vállalkozási tevékenységet, vagy végez ugyan, de nem lépi túl az előzőek szerinti 200 milliós határértéket – **saját elhatározásból** is dönthet arról, hogy beszámolója felülvizsgálatával könyvvizsgálót bíz meg (önként vállalt kötelezettség).

Ha kötelező a könyvvizsgálat – akár jogszabályi előírás, akár saját döntés alapján – akkor az üzleti évről készített beszámoló felülvizsgálatára, az abban foglaltak valóságának és jogszerűségének ellenőrzésére bejegyzett könyvvizsgálót, könyvvizsgálói társaságot kell – az előző üzleti évi beszámoló elfogadásakor, jogelőd nélkül alapított szervezetnél az üzleti év fordulónapja előtt – választani.

⁹ Ectv. 29. § (3) bekezdés. A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rend. (a továbbiakban: 350-es Korm. rend.) 12. §

¹⁰ 218-as Korm. rend. 4. § (2) bekezdés

¹¹ 218-as Korm. rend. 4. § (8) bekezdés

¹² 224-es Korm. rend. 19. §

¹³ 218-as Korm. rend. 12. §

Nyilvánosságra hozatal, letétbe helyezés, közzététel¹⁴

A cégbíróságon bejegyzett szervezet – a lakásszövetkezet, a vízitársulat – a beszámolójának a nyilvánosságra hozatalára az Szt. rendelkezéseit köteles megfelelően alkalmazni. E szerint¹⁵ köteles a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott beszámolóját – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói záradékokat vagy a záradék megadásának elutasítását is tartalmazó független könyvvizsgálói jelentéssel együtt – az adott üzleti év (2012.) mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig (2013. május 31-éig) **letétbe helyezni és közzétenni** ugyanolyan formában és tartalommal, mint amelynek alapján a könyvvizsgáló a beszámolót felülvizsgálta. E szervezetek a beszámolót – az előzőek szerint – a könyvvizsgálói jelentéssel, valamint a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény szerinti elektronikus úrlappal együtt kötelesek a kormányzati portál útján a céginformációs szolgálat részére elektronikus úton megküldeni; e megküldéssel egyidejűleg teljesítik mind a letétbe helyezési, mind a közzétételi kötelezettségüket.

Az a cégbíróságon be nem jegyzett szervezet, amely más jogszabály alapján fontosabb adatait köteles **nyilvánosságra hozni**, továbbá amely beszámolóját saját elhatározásából nyilvánosságra hozza, a közzétételnek – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a Magyar Közlöny Hivatalos Értesítőjében való megjelentetésével, a székhelyén történő betekinthezőséggel vagy egyéb más, a számviteli politikájában rögzített módon tehet eleget. A közzététel határideje ez esetben is – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napja.

Az egyesület és az alapítvány a beszámolót – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt – az Ectv. szerint hozza nyilvánosságra. E szerint¹⁶ a jelölt szervezet **köteles** a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott beszámolóját, valamint közhasznúsági mellékletét – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt – az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig **letétbe helyezni és közzétenni**. E letétbe helyezési és közzétételi kötelezettséget a bírósági eljárási törvény¹⁷ 39.-40. §-a szerint kell teljesíteni, azaz a beszámolót az OBH¹⁸ részére kell megküldeni.

¹⁴ 224-es Korm. rend. 20. §

¹⁵ Szt. 153. § (1) bekezdés

¹⁶ Ectv. 30. §

¹⁷ A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: bírósági eljárási törvény)

¹⁸ Országos Bírósági Hivatal

Lehetőség van az Ectv. hatálybalépését megelőző 2 üzleti év számviteli beszámolójának és közhasznúsági jelentésének a letétbe helyezésére is.¹⁹

Az a szervezet, amely sem jogszabályból adódóan kötelezően, sem saját döntés alapján a beszámolóját könyvvizsgálóval nem vizsgálhatta felül, de valamely jogszabály alapján köteles gazdálkodása fontosabb adatait közzétenni, a beszámoló minden mellékletén köteles feltüntetni a következő szöveget: „**A közzétett adatok könyvvizsgálattal nincsenek alátámasztva.**”

Az előzőek egyikébe sem tartozó szervezetnek, amelynek **sem nyilvánosságra hozatali, sem közzétételi, sem beszámoló letétbe helyezési kötelezettsége nincs**, a beszámolóját legkésőbb az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig el kell készítenie, és a jóváhagyásra jogosult testülettel el kell fogadtatnia.

Az egyházi jogi személynek a beszámolóját nem kell letétbe helyeznie, de azt a számviteli politikájában meghatározott módon közzéteheti.²⁰

Gazdálkodás

A jogi személyek – így a tárgybani szervezetek – a pénzeszközeiket kötelesek pénzforgalmi számlán tartani, amelyhez bankszámlát kell nyitniuk.

Az egyesület, alapítvány (az Ectv. szerinti civil szervezet) a létesítő okiratában meghatározott cél megvalósítása érdekében vagyonával önállóan gazdálkodik, elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából nem alapítható, de céljainak megvalósítása érdekében – azt nem veszélyeztetve – kiegészítő vállalkozási tevékenységet is folytathat.²¹

Elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezet²²: azon szervezet, amelynek éves **összes bevétele 60%-át eléri vagy meghaladja** a gazdasági-vállalkozási tevékenységből származó éves összes bevétele.

Ha valamely évre vonatkozóan megállapítható, hogy a civil szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősült, az adóhatóság a civil szervezettel szemben törvényességi ellenőrzési eljárást kezdeményez.²³

¹⁹ Ectv. 75. § (9) bekezdés

²⁰ 218-as Korm. rend. 13. §

²¹ Ectv. 17. §

²² Ectv. 2. § 7. pont

²³ Ectv. 23. §

A Tao. törvény²⁴ hatályos rendelkezései szerint e szervezetek továbbra is feltétel nélkül a társasági adó alanyai, függetlenül attól, hogy az adott adóévben vállalkozási tevékenységet végeznek-e vagy sem. Ezen általános adóalanyisággal összefüggésben rendelkezik az Art.²⁵ oly módon (egyszerűsítő eljárásként), hogy az alapítvány, a közalapítvány, az egyesület, a köztestület, az egyház, a lakásszövetkezet, ha az adóévben vállalkozási tevékenységből bevételt nem ér el, illetve ehhez kapcsolódóan költséget, ráfordítást nem számol el, a társasági adóbevallás helyett, bevallást helyettesítő nyilatkozatot tesz az erre rendszeresített nyomtatványon az adóévet követő év (2013.) február 25-éig²⁶. Más esetben valamennyi adózó a NAV adóztatási szervéhez akkor is köteles adóbevallást benyújtani, ha a bevallási időszakban adófizetési kötelezettsége nem keletkezett. Így például az adóévet követő év május 31-ei határidőre abban az esetben is be kell nyújtani a társasági adóbevallást, ha az adott szervezet vállalkozási tevékenysége veszteséges, vagy 0 szaldós, vagy akkor is, ha nyereséges, de adómentessége miatt nem fizet adót.

A közhasznú jogállás

A közhasznú szervezetté minősíthető szervezet közhasznú jogállását a közhasznú szervezetként való nyilvántartásba vétellel szerzi meg.²⁷

Az Ectv. 32. § (1) bekezdése szerint közhasznú szervezetté minősíthető a Magyarországon nyilvántartásba vett – létesítő okiratában megjelölt közfeladat teljesítésére irányuló – közhasznú tevékenységet végző szervezet, amely a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez megfelelő erőforrásokkal rendelkezik, továbbá amelynek megfelelő társadalmi támogatottsága kimutatható, és amely:

- civil szervezet²⁸ (egyesület, vagy alapítvány), vagy
- olyan egyéb szervezet, amelyre vonatkozóan a közhasznú jogállás megszerzését törvény lehetővé teszi.

Közfeladat²⁹: jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat, amit az arra kötelezett közérdekből, haszonszerzési cél nélkül, jogszabályban meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfelelően végez, ideértve a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, valamint e feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra biztosítását is.

²⁴ A társasági adóról és az osztalékadóról szóló, többször módosított 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao. törvény)

²⁵ Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.)

²⁶ Art. 31. § (5) bekezdés

²⁷ Ectv. 33. §

²⁸ Ectv. 2. § 6. pont

²⁹ Ectv. 2. § 19. pont

Közhasznú tevékenység³⁰: minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.

A közhasznú jogállásra előírt – említett – 2 mutatónak való megfelelés az adott szervezetnél a következőképpen vizsgálandó.

Megfelelő erőforrás³¹ akkor áll a szervezet rendelkezésére, ha az előző két lezárt üzleti év vonatkozásában a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- az átlagos éves bevétele meghaladja az 1 millió forintot, vagy
- a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív, vagy
- a személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) – a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevétele nélkül – eléri az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét.

Megfelelő társadalmi támogatottság³² akkor mutatható ki a szervezetnél, ha az előző két lezárt üzleti éve vonatkozásában a következő feltétel közül legalább egy teljesül:

- a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint a szervezetnek felajánlott összegből kiutalt összeg eléri – az államháztartás alrendszereitől kapott támogatások nélkül számított – összes bevétel 2 százalékát, vagy
- a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások eléri az összes ráfordítás felét a 2 év átlagában, vagy
- közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (2 év átlagában) legalább 10 közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek megfelelően.

A beszámoló adatai alapján minden letétbe helyezés alkalmával a közhasznú jogállás nyilvántartásba vételére illetékes szerv megvizsgálja az előzőek szerinti feltételek teljesülését, hiszen **2 egymást követő lezárt üzleti évben kell megfelelni** a követelményeknek. Ha e feltételek nem teljesülnek, úgy a szervezet közhasznú jogállását (nem pedig magát a szervezetet) a bíróság megszünteti és az erre vonatkozó adatot a nyilvántartásából törli.

³⁰ Ectv. 2. § 20. pont

³¹ Ectv. 32. § (4) bekezdés

³² Ectv. 32. § (5) bekezdés

A közhasznúság tehát (2012-től) **egyfokozatúvá vált**; adott szervezet vagy közhasznú jogállású, vagy nem közhasznú szervezet.

A közhasznúsági nyilvántartásba vételt kérelmező szervezet létesítő okiratának tartalmára vonatkozóan az Ectv. 34. § (1) bekezdésében foglaltakra kell figyelemmel lenni.

Az alapítvány, a közalapítvány, az egyesület, a köztestület a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket először abban az adóévben alkalmazhatja, amely évben ilyen szervezetként besorolást nyert. Az adózó nem alkalmazhatja a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket – kivéve a törlés napjáig az igazolás kiadását – abban az adóévben, amelyben a közhasznúsági nyilvántartásból törölték. A közhasznú besorolás adóéven belüli változása esetén – kivéve az átsorolás napjáig az igazolás kiadását – az adóév utolsó napján érvényes besorolásnak megfelelő rendelkezéseket kell az adóév egészére alkalmazni.³³

A közhasznú jogállás új szabályok szerinti megtartásához, illetve megszerzéséhez az Ectv. – az átmeneti szabályok³⁴ körében – határidőhöz kötött feltételek teljesítését írja elő. Az Ectv. hatálybalépése előtt nyilvántartásba vett „régii” közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú szervezet ugyanis, ha teljesíti a beszámoló letétbe helyezési kötelezettségét – első ízben a 2011. évre vonatkozóan –, úgy 2014. május 31-éig továbbra is igénybe veheti az Ectv. hatályba lépése előtt megszerzett, valamint a jogszabályok által számára biztosított kedvezményeket (mint közhasznú szervezet).

E „régii” közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú jogállású szervezetek az Ectv. szerinti feltételeknek való megfelelésük esetén 2014. május 31. napjáig kezdeményezhetik az új törvénynek megfelelő közhasznúsági nyilvántartásba vételüket (közhasznú jogállású szervezetként). Amelyik „régii” szervezet – a jelölt határidőig – nem nyújtja be kérelmét az Ectv. szerinti közhasznúsági nyilvántartásba vétel iránt, annak a szervezetnek a közhasznú jogállását 2014. június 1-jétől törli a bíróság. E naptól ugyanis csak az Ectv. szerint közhasznúsági nyilvántartásba vett szervezet jogosult a közhasznú megjelölés használatára és a közhasznú jogálláshoz kapcsolódó kedvezmények igénybevételeire.

Kedvezmények

³³ Tao. törvény 5. § (7) bekezdés

³⁴ Ectv. 75. § (5) bekezdés

A Tao. törvény a kedvezmény rendszerében külön kezeli a besorolást nem kért, vagy nem nyert szervezeteket, másoldalról a támogató részére attól függően biztosít kisebb, illetve nagyobb mértékű kedvezményt, hogy a közhasznú szervezetnek tartós adományozási szerződés keretében nyújtja-e támogatását.

A támogatásokon belül – a hozzá kapcsolódó kedvezmények érdekében – meg kell különböztetni az adománynak minősülő, illetve nem minősülő támogatásokat.

Adománynak minősül³⁵:

- a közhasznú szervezet részére az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatására, valamint
- a külön törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő egyház részére az ott meghatározott tevékenysége támogatására, továbbá
- a közérdekű kötelezettségvállalás céljára

az adóévben visszafizetési kötelezettség nélkül adott támogatás, juttatás, térítés nélkül átadott eszköz könyv szerinti értéke, térítés nélkül nyújtott szolgáltatás bekerülési értéke, feltéve, hogy az nem jelent az e törvényben és a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározottakon túl vagyoni előnyt az adományozónak, az adományozó tagjának (részvényesének), vezető tisztségviselőjének, felügyelő bizottsága vagy igazgatósága tagjának, könyvvizsgálójának, illetve ezen személyek vagy a magánszemély tag (részvényes) közeli hozzátartozójának azzal, hogy nem minősül vagyoni előnynek az adományozó nevére, tevékenységére történő utalás.

A szervezetet megillető kedvezmény

A közhasznú szervezetnek nem kell a vállalkozási tevékenysége után az adót megfizetnie, ha a vállalkozási tevékenység bevétele nem haladja meg az összes bevételeinek a 15% -át.

A vállalkozási tevékenységből származó bevétel – előzőek szerinti – adómentes mértékének meghaladása esetén a szervezetnél a kedvezményezett mérték túllépésével arányosan számított adóalap után kell az adót megállapítani. E mellett a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás ugyanilyen arányával meg kell növelni a vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményét, ha az adott adóév december 31-én az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása nem áll fenn. Ha az adóév utolsó napján a szervezetnek az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van, úgy a kapott támogatások teljes összege növelő tétel.

³⁵ Tao. törvény 4. § 1/a. pont

1. Példa: határozzuk meg egy **közhasznú alapítvány** fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, s módosító tétel csak a kapott adomány miatt merül fel, illetve érvényesíti a besorolt szervezeteket megillető „célzott” kedvezményt³⁶; a 2012. adóévi adatai a következők:

- vállalkozási tevékenység bevétele: 400 e Ft
- vállalkozási tevékenység költsége: 170 e Ft
- adózás előtti eredmény: 230 e Ft

- közhasznú tevékenység bevétele: 800 e Ft, ebből kapott adomány 100 e Ft
- összes bevétel: 1.200 e Ft

Kedvezményezett mérték: $1.200 \text{ e} \times 15\% = 180 \text{ e Ft}$, és $400 \text{ e} > 180 \text{ e}$
 Túllépés aránya: $(400 \text{ e} - 180 \text{ e}) / 220 \text{ e} : 400 \text{ e} \times 100 = 55\%$
 Adományra számított korrekció: $(100 \text{ e} \times 55\%) = 55 \text{ e Ft}$
 Végleges (korrigált) adóalap: $(230 \text{ e} + 55 \text{ e} - 46^{37}) \times 55\% = 131.450 \text{ Ft}$

Fizetendő társasági adó: $131.450 \text{ e} \times 10\% \sim \mathbf{13 \text{ e Ft}}$.

A társasági adó mértéke a pozitív adóalap 500 millió forintjáig 10%, az e feletti részre 19%.

A közhasznú szervezetnek nem minősülő alapítványnak, közalapítványnak, egyesületnek – kivéve az országos érdekképviseleti szervezetet –, köztestületnek, továbbá a lakásszövetkezetnek **nem kell** a vállalkozási tevékenysége után az **adót megfizetnie**³⁸, ha – a gazdálkodására vonatkozó külön jogszabály³⁹ előírása szerint és a Tao. törvény 6. számú mellékletében foglaltakat figyelembe véve nyilvántartott – vállalkozási tevékenységéből elért bevétele legfeljebb **10 millió forint**, de nem haladja meg az adóévben elért **összes bevételének 10 százalékát** (adómentes értékhatár).

E felsorolt szervezetek az adóalapjukat az általános szabályok szerint állapítják meg⁴⁰. Közülük az alapítványnak, a közalapítványnak, az egyesületnek és a köztestületnek, ha az adóév utolsó napján az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van, akkor – a közhasznú szervezetekre előírtakkal azonosan – meg kell növelnie a vállalkozási tevékenysége adózás előtti eredményét a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás teljes összegével.⁴¹

³⁶ Tao. törvény 9. § (2) bekezdés b) pont

³⁷ Célzott kedvezmény: csökkentő tétel a vállalkozási tevékenység adózás előtti nyereségének 20%-a

³⁸ Tao. törvény 20. § (1) bekezdés a) pont

³⁹ A 350-es Korm. rend.

⁴⁰ Tao. törvény 9. § (1) bekezdés

⁴¹ Tao. törvény 9. § (3) bekezdés b) pont ba) alpont

2. Példa: határozzuk meg egy **nem közhasznú egyesület** fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, s módosító tételek nem merülnek fel (az adóalap az adózás előtti eredménnyel azonos); a 2012. adóévi adatai a következők:

- vállalkozási tevékenység bevétele: 400 e Ft
- vállalkozási tevékenység költsége: $\frac{170 \text{ e Ft}}$
- adózás előtti eredmény: $\frac{230 \text{ e Ft}}$

- cél szerinti tevékenység bevétele: $\frac{800 \text{ e Ft}}$, ebből kapott támogatás 100 e Ft
- összes bevétel: $\frac{1.200 \text{ e Ft}}$

Tekintve, hogy az egyesület vállalkozási bevétele meghaladja az összes bevételének a 10%-át, (400 e > 120 e), ezért adófizetési kötelezettsége áll fenn a vállalkozási tevékenysége pozitív adóalapjának első forintjától (nem csak az adómentes értékhatár túllépésével arányosan).

Fizetendő társasági adó: $230 \text{ e} \times 10\% = \mathbf{23 \text{ e Ft}}$.

Ha ennek a szervezetnek 2012.12.31-én az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál lenne nyilvántartott **adótartozása**, akkor – a kapott támogatás miatti növelő tétel alkalmazása következtében – **fizetendő társasági adója** (230 e + 100 e) $330 \text{ e} \times 10\% = \mathbf{33 \text{ e Ft}}$ lenne.

Adomány-igazolás

A kapott adományokról a közhasznú szervezet, az egyház, a közérdekű kötelezettségvállalás szervezője által a támogató részére kiállítandó igazolás kötelező tartalmi kellékeit a Tao. törvény⁴² rögzíti. E szerint az igazolásnak tartalmaznia kell:

- mindkét fél (a kiállító és a támogató) azonosító adatait, így a nevét, a székhelyét, az adószámát,
- az adomány összegét,
- a támogatott célt.

Az igazolást a támogatás-nyújtás időpontjában, de legkésőbb az adóév végéig kell a támogató rendelkezésére bocsátani.

A támogatót megillető kedvezmények

⁴² 7. § (7) bekezdés

Az adományozó kedvezménye

Nem kell megnövelni⁴³ az adományozó adózás előtti eredményét az **adomány címen** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha az adózó rendelkezik a közhasznú szervezet, az egyház, a közérdekű kötelezettségvállalás szervezője által az adóalap megállapítása céljából kiállított **igazolással**, amely tartalmazza a kiállító és az adózó megnevezését, székhelyét, adószámát, az adomány összegét és a támogatott célt.

Csökkenti⁴⁴ az adományozó adózás előtti eredményét az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatásaként nyújtott adomány értékének

- **20 százaléka** közhasznú szervezet támogatása esetén,
- **további 20 százaléka** tartós adományozási szerződés esetén,

de együttesen legfeljebb az adózás előtti eredmény összege.

A társasági adóalany támogatót kizárólag a fent leírt esetekben és módon illeti meg kedvezmény. Így például, ha egy cég egyház részére nyújt adományt, annak összegével – igazolás birtokában – nem kell megnövelnie, de nem is csökkentheti az adózás előtti eredményét (az adományt fogadó egyház nem lehet közhasznú szervezet). Ha pedig nem társasági adóalany támogatóról van szó, például magánszemély, egyéni vállalkozó nyújt támogatást, úgy adózásban érvényesíthető kedvezményre nem jogosult.

Tartós adományozás⁴⁵: az alapítvány, vagy az egyesület és az adományozó által írásban kötött szerződés alapján nyújtott pénzbeli támogatás, ha a szerződésben az adományozó arra vállal kötelezettséget, hogy az adományt a szerződéskötés (szerződésmódosítás) évében, és az azt követő legalább három évben, évente legalább egy alkalommal – azonos vagy növekvő összegben – ellenszolgáltatás nélkül adja, azzal hogy nem számít ellenszolgáltatásnak, ha a közhasznú szervezet a közhasznú szolgáltatása nyújtása keretében utal az adományozó nevére, tevékenységére.

Adományozónak nem minősülő támogató kedvezménye

⁴³ Tao. törvény 3. számú mell. „B” fejezet 17. pont

⁴⁴ Tao. törvény 7. § (1) bekezdés z) pontja

⁴⁵ Ectv. 2. § 27. pont

Akkor nem kell megnövelni⁴⁶ az adózó – például egy cég támogató – adózás előtti eredményét, az általa az adóévben **nem adomány céljából** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás, átvállalt kötelezettség) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha

- a juttatás nem külföldi személy részére történik, és
- az adózó rendelkezik a juttatásban részesülő (például nem közhasznú alapítvány) **nyilatkozatával**, amely szerint a juttatás adóévében az eredménye a juttatás következtében elszámolt bevétel nélkül számítva nem lesz negatív, amelyet a beszámoló elkészítését követően **nyilatkozat útján** igazol.

Nem kell az előzőek szerinti feltételre (két nyilatkozat meglétére) figyelemmel lenni a **közhasznú szervezet támogató** esetében⁴⁷. Ha ugyanis közhasznú szervezet – például közhasznú alapítvány – ad támogatást bármely személynek – például egy másik alapítványnak, vagy akár egy cégnek –, akkor a nyújtott támogatás ráfordításként elszámolt összege feltétel nélkül elismert az adóalapnál, nem kell annak összegével megnövelnie a vállalkozási tevékenységének az adózás előtti eredményét.

Az adóalap megállapításának további sajátos esetei

A munkáltatói és munkavállalói érdekképviseleti szervezet – a Tao. törvény 4. § 25. pontja szerint – az az egyesületként bírósági nyilvántartásba vett szervezet vagy szervezetek szövetsége, amelynek az alapszabály szerinti főtevékenysége a munkáltatói/munkavállalói érdekképviselet, és tagja az Országos Érdekegyeztető Tanácsnak, valamint e szervezet azon tagszervezete, amely megyei, régiós vagy szakmai szövetségként működik. E szervezeteknél az adóalapjuk megállapítása során csökkentő tétel⁴⁸ a vállalkozási tevékenység adóévi adózás előtti nyereségének azon része, amelyet a szervezet az adóévben, vagy az adóévet követő adóévben a cél szerinti tevékenysége bevételét meghaladó költségei, ráfordításai fedezetére használ fel. A szervezet cél szerinti tevékenységét az alapító okirat, illetve az alapszabály nevesíti.

Az egyesületek közül az **országos érdekképviseleti szervezetek** – annak ellenére, hogy közhasznúsági besorolásra nem jogosultak – mégis adóalapjukat a közhasznú szervezetekre vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával állapítják meg.⁴⁹

⁴⁶ Tao. törvény 3. számú mell. „A” fejezet 13. pont

⁴⁷ Tao. törvény 3. számú mell. „A” fejezet 13. pontjában „a közhasznú szervezet kivételével” rendelkezés miatt

⁴⁸ Tao. törvény 9. § (2) bekezdés e) pont

⁴⁹ Tao. törvény 9. § (8) bekezdés

Az egyház – amely szintén nem kezdeményezheti közhasznúságát – adóalapját, ha az adóévben vállalkozási tevékenységet is folytat, a közhasznú szervezetekre vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával határozza meg, a Tao. törvény 9. § (5) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel. Eszerint az adóalap megállapításakor a vállalkozási tevékenység adóévi adózás előtti nyereségének azzal a részével is csökkentheti a vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményét, amelyet kulturális, nevelési, oktatási, felsőoktatási, szociális, egészségügyi, gyermek- és ifjúságvédelmi, sport, tudományos és műemlékvédelmi tevékenység, továbbá a hitéleti célú ingatlanfenntartás bevételt meghaladó költsége, ráfordítása fedezetére használ fel, továbbá az e célból lekötött tartalékba helyezett összeggel.

Az egyház vállalkozási tevékenysége adózás előtti eredményét a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény és az egyházak hitéleti és közcélú tevékenységének anyagi feltételeiről szóló 1997. évi CXXIV. törvény rendelkezéseinek figyelembevételével határozza meg,

A vízitársulat az adóalapja megállapítása során a Tao. törvény 13/A. §-ában foglalt figyelembevételével jár el. Nem kell az adót megfizetnie az adóalapra számított adónak olyan része után, amelyet a közfeladatként végzett tevékenységből elért bevétele képvisel az összes bevételen belül.⁵⁰

A lakásszövetkezet (amely közhasznúsági besorolásra nem jogosult) adóalapját az általános szabályok⁵¹ szerint határozza meg azzal – mint arról már volt szó –, hogy nem kell az adót megfizetnie, ha vállalkozási tevékenységből elért bevétele legfeljebb 10 millió forint, de nem haladja meg az adóévben elért összes bevételének 10%-át.

Eljárási szabályok

Az adóévben kizárólag alap/közhasznú tevékenységet végző szervezeteknél társasági adó/előleg fizetés nem merülhet fel. A vállalkozási tevékenységet is folytató – ismertetett – szervezeteknek év közben társasági adóelőleget megállapítani, fizetni, bevallani nem kell; az éves társasági adót azonban – akkor is, ha annak összege nulla – be kell vallaniuk a 2012. évre rendszeresített társasági adóbevallásban és (fizetési kötelezettség esetén) meg kell fizetniük az adóévet követő év (2013.) május 31-éig.

⁵⁰ Tao. törvény 20. § (1) bekezdés d) pont

⁵¹ Tao. törvény 9. § (1) bekezdés